

Datum van
inontvangstneming

:

11/09/2018

Zaak C-493/18

Samenvatting van het verzoek om een prejudiciële beslissing overeenkomstig artikel 98, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie

Datum van indiening:

26 juli 2018

Verwijzende rechter:

Cour de cassation (Frankrijk)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

24 mei 2018

Verzoekende partij tot cassatie:

UB

Verwerende partijen in cassatie:

VA

De société civile immobilière Tiger

WZ, in de hoedanigheid van curator van UB

De société anonyme Banque patrimoine et immobilier (afgekort: „BPI”)

I. Feiten en voorwerp van het geding

- 1 Op verzoek van onder meer Wirecard – een vennootschap naar Duits recht die stelt 2 miljoen GBP schade te hebben geleden en ongeveer 1 miljoen GBP procedurekosten te hebben gemaakt – heeft een Engelse rechter verschillende „beschikkingen en bevelen tot bevrozing van tegoeden” gewezen (op 7 augustus 2008, 19 december 2008 en 19 november 2010) met betrekking tot alle activa van UB in Engeland, Wales en daarbuiten.
- 2 UB bezat eveneens een appartement en een gebouw in Frankrijk, waar hij destijds verbleef.

- 3 Op 22 augustus 2008 heeft UB een schuldverklaring ondertekend ten aanzien van zijn zus VA, en in dit kader de twee in Frankrijk gelegen goederen gehypothekeerd.
- 4 Op 18 en 24 maart 2010 heeft UB de twee goederen verkocht aan de société civile immobilière Tiger (vastgoedmaatschappij Tiger; hierna: „Tiger”), die hij met zijn zus VA had opgericht. Deze aankoop werd gefinancierd door BPI.
- 5 Op 10 mei 2011 heeft de Croydon County Court (regionale rechter Croydon, Verenigd Koninkrijk) UB op diens eigen verzoek persoonlijk failliet verklaard (Bankruptcy) [artikel 272 van de Insolvency Act 1986 (Engelse insolventiewet van 1986; hierna: „insolventiewet 1986”)]. Op 26 oktober 2011 heeft de staatssecretaris van de Croydon County Court UB’s faillissementscurator (trustee in bankruptcy) krachtens de insolventiewet 1986 gemachtigd om zich tot de Franse rechter te wenden en voor recht te laten verklaren dat de hypotheek van 22 augustus 2008 en de eigendomsoverdrachten aan Tiger van 18 en 24 maart 2010 transacties zonder werkelijke of aanzienlijke tegenprestatie waren (artikel 339 insolventiewet 1986) zodat die eigendommen konden terugkeren naar het vermogen van de schuldenaar en vervolgens konden worden verkocht.
- 6 De tribunal de grande instance de Paris (rechter in eerste aanleg Parijs, Frankrijk) heeft bij vonnis van 19 november 2013 geoordeeld dat de hypotheeken en verkopen niet konden worden tegengeworpen aan de curator voor bedragen die de schuldeisers nog tegoed hadden.
- 7 Bij arrest van 13 mei 2016 werd dat vonnis in wezen bevestigd door de cour d’appel de Paris (rechter in tweede aanleg Parijs, Frankrijk).
- 8 Tegen dat arrest heeft UB cassatieberoep ingesteld. Volgens hem is de Franse rechter onbevoegd om kennis te nemen van de vordering tot niet-tegenwerpbaarheid van de curator, en heeft de cour d’appel overigens de Engelse wetgeving onjuist toegepast.

II. Betrokken bepalingen

Verordening (EG) nr. 1346/2000 van de Raad van 29 mei 2000 betreffende insolventieprocedures

- 9 Artikel 3 bepaalt:

„Internationale bevoegdheid

 1. De rechters van de lidstaat waar het centrum van de voornaamste belangen van de schuldenaar gelegen is, zijn bevoegd de insolventieprocedure te openen. [...]
- 10 Artikel 4 bepaalt:

„Toepasselijk recht

1. Tenzij deze verordening iets anders bepaalt, worden de insolventieprocedure en de gevolgen daarvan beheerst door het recht van de lidstaat op het grondgebied waarvan de insolventieprocedure wordt geopend, hierna te noemen ‚lidstaat waar de procedure wordt geopend’.

2. Het recht van de lidstaat waar de procedure wordt geopend, bepaalt onder welke voorwaarden deze procedure wordt geopend, verloopt en wordt beëindigd. Het bepaalt met name:

[...]

m) de regels betreffende nietigheid, vernietigbaarheid of niet-tegenwerpbaarheid van de voor het geheel van schuldeisers nadelige rechtshandelingen.”

11 Artikel 5 luidt:

„Zakelijke rechten van derden

1. De opening van de insolventieprocedure laat onverlet het zakelijk recht van een schuldeiser of van een derde op lichamelijke of onlichamelijke roerende of onroerende goederen – zowel bepaalde goederen als gehelen, met een wisselende samenstelling, van onbepaalde goederen –, die toebehoren aan de schuldenaar en die zich op het tijdstip waarop de procedure wordt geopend op het grondgebied van een andere lidstaat bevinden.

2. Onder rechten in de zin van lid 1 worden met name verstaan:

a) het recht een goed te gelde te maken of te laten maken en te worden voldaan uit de opbrengst van of de inkomsten uit dat goed, in het bijzonder op grond van pand of hypotheek;

[...]

4. Lid 1 vormt geen beletsel voor het instellen van vorderingen tot nietigheid, vernietiging of niet-tegenwerpbaarheid als bedoeld in artikel 4, lid 2, onder m).”

12 Artikel 25 bepaalt:

„Erkenning en executoir karakter van andere beslissingen

1. De inzake het verloop en de beëindiging van een insolventieprocedure gegeven beslissingen van een rechter wiens beslissing tot opening van de procedure krachtens artikel 16 is erkend, alsmede een door die rechter bevestigd akkoord, worden eveneens zonder verdere formaliteiten erkend.[...]

De eerste alinea geldt eveneens voor beslissingen die rechtstreeks voortvloeien uit de insolventieprocedure en daar nauw op aansluiten, zelfs indien die beslissingen door een andere rechter worden gegeven.

De eerste alinea geldt eveneens voor beslissingen betreffende na het verzoek tot opening van een insolventieprocedure genomen conservatoire maatregelen.”

III. Argumenten van partijen

A. *UB*

- 13 UB werpt allereerst een exceptie van onbevoegdheid van de Franse rechterlijke instanties op.
- 14 Het Hof van Justitie van de Europese Unie heeft voor recht verklaard dat artikel 3, lid 1, aldus moet worden uitgelegd dat de rechters van de lidstaat op het grondgebied waarvan de insolventieprocedure is geopend, bevoegd zijn om kennis te nemen van een faillissementspauliana die is gericht tegen een verweerder die zijn woonplaats in een andere staat heeft (arresten van 16 januari 2014, ██████████ C-328/12, EU:C:2014:6, en 12 februari 2009, ██████████ C-339/07, EU:C:2009:83).
- 15 Volgens UB zijn in casu enkel de rechters van het Verenigd Koninkrijk bevoegd voor de vordering tot „niet-tegenwerpbaarheid” van de hypotheekinschrijvingen en vastgoedverkopen, aangezien de insolventieprocedure in die staat werd geopend, niettegenstaande hij zelf in Frankrijk woont en de betrokken goederen daar zijn gelegen. Hij meent dat de cour d’appel artikel 3, lid 1, van verordening (EG) nr. 1346/2000 heeft geschonden door zich niet ambtshalve onbevoegd te verklaren.
- 16 UB betoogt verder dat de Franse rechter het Engelse recht onjuist heeft toegepast. Hij maakt daarbij met name gewag van de vermeende beëindiging van de insolventieprocedure in het Verenigd Koninkrijk, de omvang van de gevorderde niet-tegenwerpbaarheid, de beoordelingsbevoegdheid die de Engelse wetgeving de rechter toekent, het feit dat de „pauliaanse niet-tegenwerpbaarheid” geen sanctie naar Engels recht is en het feit dat de Engelse wetgeving in de mogelijkheid tot kantonnement voorziet.

B. *De curator*

- 17 De Franse rechterlijke instanties zijn in casu internationaal bevoegd omdat de Croydon County Court de curator op 26 oktober 2011 heeft gemachtigd om zijn vordering bij die instanties in te stellen. Overeenkomstig artikel 25, lid 1, van verordening (EG) nr. 1346/2000 kan een dergelijke beslissing inzake het procedureverloop zonder verdere formaliteiten worden erkend in Frankrijk.

IV. Beoordeling door de Cour de cassation

- 18 Volgens artikel 3, lid 1, van verordening nr. 1346/2000 zijn de rechters van de lidstaat waar het centrum van de voornaamste belangen van de schuldenaar is gelegen, bevoegd de insolventieprocedure te openen.
- 19 Het Hof van Justitie van de Europese Unie heeft geoordeeld dat wanneer een met een faillissementsprocedure verband houdende vordering rechtstreeks uit het faillissement voortvloeit en geheel binnen het kader van een faillissement of surseance van betaling past, zij niet onder het toepassingsgebied valt van het verdrag van 27 september 1968 betreffende de rechterlijke bevoegdheid en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken (arrest van 22 februari 1979, ██████████ 133/78, EU:C:1979:49, punt 4).
- 20 Voorts heeft het Hof van Justitie geoordeeld dat, rekening houdend met het nuttig effect van verordening nr. 1346/2000, artikel 3, lid 1, ervan aldus moet worden uitgelegd dat de rechterlijke instanties van de lidstaat op wiens grondgebied de insolventieprocedure is geopend, bevoegd zijn om uitspraak te doen over een faillissementspauliana (arrest van 12 februari 2009, ██████████ C-339/07, EU:C:2009:83, punten 21 en 28).
- 21 Bovendien bepaalt artikel 25, lid 1, van verordening nr. 1346/2000 dat de inzake het verloop en de beëindiging van een insolventieprocedure gegeven beslissingen van een rechter wiens beslissing tot opening van de procedure krachtens artikel 16 is erkend [...] zonder verdere formaliteiten worden erkend.
- 22 In de hogere voorziening rijst de vraag welke rechter bevoegd is om kennis te nemen van een vordering tot niet-tegenwerpbaarheid van inschrijvingen van hypotheek die ten voordele van derden worden gevestigd op in Frankrijk gelegen goederen van een in het Verenigd Koninkrijk failliet verklaarde schuldenaar, en van de verkoop van deze goederen aan die derden, wanneer die vordering door de curator is ingesteld opdat de goederen zouden kunnen terugkeren naar het vermogen van de schuldenaar (de failliete boedel). Ook rijst de vraag of het daarbij enige rol speelt dat het gerecht van de lidstaat waar de insolventieprocedure werd geopend, die curator heeft gemachtigd om op te treden.
- 23 Derhalve dienen de vragen aan de hand waarvan kan worden bepaald welke rechter internationaal bevoegd is voor een vordering als die in de onderhavige zaak, te worden voorgelegd aan het Hof van Justitie van de Europese Unie.

V. Prejudiciële vragen

- 24 De Cour de cassation verzoekt het Hof van Justitie van de Europese Unie om een prejudiciële beslissing over de volgende vragen inzake de toepassing van verordening (EG) nr. 1346/2000 betreffende insolventieprocedures:

„1. Wanneer een curator die is aangesteld door de rechter van de lidstaat waar de insolventieprocedure is geopend, een vordering instelt om hypotheek op in een andere lidstaat gelegen gebouwen van de schuldenaar alsook de verkoop daarvan in die lidstaat niet-tegenwerpbaar aan de procedure te laten verklaren zodat die goederen kunnen terugkeren naar het vermogen van die schuldenaar, kan die vordering dan worden beschouwd als rechtstreeks voortvloeiend uit de insolventieprocedure en nauw daarop aansluitend?

2. Indien dat het geval is, zijn de rechters van de lidstaat waar de insolventieprocedure is geopend dan exclusief bevoegd om kennis te nemen van die vordering, of zijn daarentegen enkel de rechters van de lidstaat waar de gebouwen zijn gelegen daarvoor bevoegd, of is dan sprake van een concurrerende bevoegdheid tussen die verschillende rechters en zo ja, onder welke voorwaarden?

3. Indien de rechter van de lidstaat waar de insolventieprocedure is geopend, de curator machtigt om in een andere lidstaat een vordering in te stellen – welke vordering in beginsel onder de bevoegdheid zou vallen van de rechter die de procedure heeft geopend –, kan die beslissing dan tot gevolg hebben dat de rechter van deze andere staat bevoegd wordt, met name omdat zij als een beslissing inzake het verloop van een insolventieprocedure in de zin van artikel 25, lid 1, van verordening [nr. 1346/2000] kan worden aangemerkt en daardoor volgens datzelfde artikel zonder verdere formaliteiten kan worden erkend?”